

Vergaderjaar 2012–2013

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1028

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 april 2013

Naar aanleiding van de negende formele missie van de Trojka van het IMF, de Europese Commissie en de ECB naar Dublin op 29 januari t/m 7 februari 2013 ontving het Ministerie van Financiën recent vertrouwelijk het negende formele voortgangsrapport van de Europese Commissie. Doel van de missie was een beoordeling te geven van de implementatie door Ierland van de maatregelen waaraan dat land zich, in het kader van het leningenprogramma vanuit het IMF, het EFSF, het EFSM en de bilaterale partners, heeft gecommitteerd.

Dit rapport vormt de basis voor het besluit door de Commissie en de lidstaten van de eurozone over uitkering van de volgende tranche uit het EFSM en/of het EFSF. De eerstvolgende tranche zal in totaal 3,3 miljard euro bedragen. Hiervan is 1,6 miljard euro afkomstig van het EFSF, 1 miljard euro van het IMF en 0,7 miljard euro aan bilaterale leningen van het VK, Zweden en Denemarken. Door de beter dan verwachte kaspositie van de Ierse overheid is de tranche die gekoppeld was aan de achtste voortgangsmissie van 0,8 miljard euro uit het EFSM nog niet uitgekeerd.

Door middel van deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de belangrijkste uitkomsten van deze voortgangsrapportage. Het volledige Commissierapport is op het moment van schrijven nog niet publiekelijk beschikbaar. Na formele goedkeuring van de EFSF Board of Directors zal het voortgangsrapport beschikbaar komen. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke publieke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. Deze verklaring vindt u in de bijlage¹.

De conclusies van het achtste voortgangsrapport

De Trojka oordeelt dat Ierland zich nog steeds volledig committeert aan het programma en goed voldoet aan de voorwaarden voor vrijgave van de nieuwe leningentranche. De overeengekomen budgettaire-, struc-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

turele-, en financiële sectormaatregelen voor deze voortgangsrapportage zijn naar tevredenheid uitgevoerd.

De economische groei blijft voorzichtig doorzetten in Ierland. In 2012 was er sprake van een groei van 0,7% BBP. Dit is met 0,3%-punt positief bijgesteld ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage en dit komt met name door een kleinere daling van de private consumptie en investeringen. Voor 2013 voorspelt de Commissie een economische groei van 1,1% BBP. Export blijft de belangrijkste factor voor de economische groei. Voor 2012 is sprake van een positief saldo op de lopende rekening van 2,4% BBP. Ook voor 2013 en verder voorspelt de Commissie dat Ierland een positief saldo op de lopende rekening zal houden. De werkloosheid blijft hoog de komende jaren. In het vierde kwartaal van 2012 zijn er in de private sector 6500 banen bijgekomen ten opzichte van het vorige kwartaal. Werkgelegenheid onder lager opgeleiden is afgenomen, wat de noodzaak voor maatregelen voor een actief arbeidsmarktbeleid en herscholing van werklozen onderstreept. De prijzen van vastgoed stabiliseren. De huizenprijzen in Dublin zijn in januari 2013 met 2,1% gestegen ten opzichte van een jaar geleden en de daling van de huizenprijzen buiten de grote steden was minder groot.

In maart 2013 heeft de Ierse overheid een nieuwe 10-jaars obligatie uitgegeven tegen een rente van 4,15%. De Ierse overheid heeft hiermee 5 miljard euro opgehaald op de kapitaalmarkt. De interesse voor de obligatie was groot, want het aantal biedingen lag rond de 13 miljard euro. Zowel buitenlandse investeerders (82% kwam niet uit Ierland) als verschillende partijen (pensioenfondsen, banken en verzekeraars) hadden interesse in de obligatie, wat impliceert dat investeerders vertrouwen hebben in Ierland. Ierland zet hiermee de weg naar het weer volledig op eigen benen staan voort. Het marktsentiment is ook verbeterd door de liquidatie van de Irish Bank Recovery Corporation (IBRC) en de afspraak die is overeengekomen over het vervangen van de *promissory notes* voor langlopende staatsobligaties begin februari. Onderdeel van de liquidatie is dat de *promissory notes* ter waarde van 25 miljard euro worden vervangen door een portfolio van Ierse staatsobligaties met een gemiddelde looptijd van 34–35 jaar. Dit leidt tot een lagere rentebetaling voor de Ierse overheid. De financieringsbehoefte van Ierland neemt door de lagere rentebetalingen de komende jaren af, wat de komende jaren ook bijdraagt aan het terugdringen van het overheidstekort en de schuld. De *rating agencies* S&P en Fitch hebben als gevolg van het verbeterde marktsentiment de vooruitzichten van Ierland aangepast van negatief naar stabiel.

Budgettaire parameters

Het rapport concludeert dat Ierland de gevraagde budgettaire maatregelen in voldoende mate heeft geïmplementeerd. Het begrotingstekort komt in 2012 onder de programmadoelstelling van 8,6% uit, namelijk 7,7%. De uitgaven aan de sociale zekerheid en gezondheidszorg vielen hoger uit dan verwacht, als gevolg van een grotere werkloosheid en onvolledige implementatie van maatregelen in de gezondheidszorg. Besparingen waren er juist op transport en milieu en bovendien vielen de belastinginkomsten iets hoger uit. Ook voor 2013 (7,3%) en 2014 (4,2%) is het tekort neerwaarts bijgesteld. Dit komt o.a. door de liquidatie van IBRC, waardoor de rentekosten van de staat lager worden. Ierland moet in 2015 het tekort onder de 3% hebben gebracht. De raming gaat uit van budgettaire maatregelen in 2013–2014 met een omvang van 4,3% BBP. Deze budgettaire maatregelen bestaan voor 2/3 uit reductie van de uitgaven en 1/3 uit lastenverzwaringen. De grootste uitdaging is dat de maatregelen volledig geïmplementeerd worden, met name de invoering van de

onroerendgoedbelasting en de maatregelen om de kosten van de gezondheidszorg te beheersen.

De overheid heeft de onderhandelingen met de sociale partners over het verlengen van de *Croke Park Agreement* eind februari afgerond. De *Croke Park Agreement* is het hervormingsprogramma van de publieke sector voor 2010–2014. Het doel van de vernieuwde afspraak is om 1 miljard euro te besparen op de salarissen en pensioenen in de publieke sector in 2015. Dit zal gerealiseerd moeten worden door o.a. een langere werkweek, bezuinigingen op overwerk, lagere salarissen voor grootverdieners en opschorten van verhogingen in salarisschaal. Het doel is dat de nieuwe afspraken op 1 juli 2013 inwerking zullen treden.

De schuldhoudbaarheidsanalyse is iets verbeterd ten opzichte van de achtste voortgangsrapportage, door het vervangen van de *promissory notes* voor langlopende staatsobligaties met lagere rentekosten. Deze omruil heeft geen effect op het niveau van de schuld, maar zorgt wel voor een reductie van de schuld in 2020 (daling van 3%-punt). De schuld van Ierland zal in 2013 pieken op 122% en zal naar verwachting daarna afnemen naar 100% in 2020.

Financiële sector

Banken hebben grote voortgang gemaakt met de doelstellingen om de balansen te verkleinen en te herstructureren. Ondanks de voortgang in de financiële sector, blijven er zorgen bestaan over het grote en groeiende aandeel van leningen waarop een betaalachterstand is (*non-performing loans*), de winstgevendheid van de banken op middellange termijn en het gebrek aan onderlinge kredietverstrekking. Het percentage leningen waarop tenminste al 360 dagen een betalingsachterstand bestaat is toegenomen van 9,7% eind september tot 10,8% eind december 2012, waarvan de helft meer dan 720 dagen. De Ierse overheid probeert dit te adresseren door de banken in overleg met de betrokken debiteur de leningen te laten aanpassen zodat debiteuren wel weer in staat zijn om op de aangepaste lening op tijd te betalen.

In december 2012 is de *Personal Insolvency Bill* vastgesteld. Dit is een wet die hoort bij de strategie om huishoudens met onhoudbare schulden te helpen tot een oplossing te komen met schuldeisers. De Personal Insolvency Service is in maart geopend, waardoor huishoudens daar vanaf nu terecht kunnen om tot een oplossing te komen met schuldeisers voor onhoudbare schulden.

Structurele maatregelen

De Ierse overheid neemt de structurele maatregelen die in lijn zijn met het leningenprogramma. Actief arbeidsmarktbeleid en het reduceren van de werkloosheid domineren de hervormingsagenda. Het aanpakken van de hoge werkloosheid, veelal structureel van aard, blijft echter een grote uitdaging. De maatregelen die de overheid heeft ingevoerd op de arbeidsmarkt – het creëren van banen, activeringsbeleid en (om)scholing en training – hebben tot nu toe slechts een klein effect. In 2013 zullen twintig nieuwe bureaus, zogenaamde *Intreo offices*, worden geopend die werkzoekenden actief moeten helpen om een baan te vinden.

Aan het einde van de programmaperiode moet Ierland de waterheffing voor huishoudens hebben geïntroduceerd en de gehele herstructurering van de watersector moet in 2017 gereed zijn. Er zijn de afgelopen maanden grote stappen gezet in de implementatie van de waterheffing. In januari 2013 is een interim- wet gepubliceerd waardoor *Irish Water* (het

nieuwe gereguleerde watervoorzieningsbedrijf) meters in huishouders kan gaan installeren. Hier zal naar verwachting in juli mee worden gestart.

Conclusie

De conclusie van de Trojka is dat de Ierse economie zich in de lijn der verwachting ontwikkelt, maar risico's blijven bestaan door o.a. tegenvallende groei in de belangrijkste handelspartners. Tegenvallende export kan gevolgen hebben voor herstel van de werkgelegenheid, budgettaire doelstellingen en schuldhoudbaarheid. Ondanks de positieve signalen op de kapitaalmarkt, blijft volledige implementatie van de maatregelen en commitment van de Ierse overheid van groot belang, gezien de fragiele marktsentimenten in de eurozone. Naar het oordeel van het IMF, de Europese Commissie en de ECB voldoet Ierland aan de eisen die zijn gesteld voor vrijgave van de nieuwe leningentranche van 3,3 miljard euro. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka.

De minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem